

Byrådssak /21

Saksframstilling

Vår referanse: 2020/94319-50

Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen 2021 - del 3. (Ventilordning 2)

Hva saken gjelder:

Stortinget vedtok ved behandling av revidert nasjonalbudsjett den 18. juni i år ¹ å bevilge ytterligere 1,296 mrd. kroner på *kap. 553, Post 68 (ny) kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter*, hvorav regjeringen i juni fordelte 750 mill. til kommunene. Tidligere har Stortinget bevilget 1,75 mrd. kroner på denne posten ². Hensikten med tilskuddet er å sette kommunene bedre i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak under Covid-19 pandemien.

Den første bevilgningen ble tildelt kommunene gjennom tilsagn fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) datert 25. februar 2021 og 15. april 2021. Bergen kommunes andel av disse midlene utgjorde hhv 78,58 mill. og 44,334 mill. kroner. Byrådet har på fullmakt fra bystyret disponert disse midlene. Jf. byrådssak 1126.1/21 *Ny lokal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen våren 2021* (behandlet i byråd 22.04.2021) og byrådssak 1183/21 *Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen 2021 - del 2* (behandlet i byråd 03.06.2021).

I denne saken foreslår byråden for finans, næring og eiendom hvordan Bergen kommunes andel av den tredje tildelingen fra KMD skal anvendes. Av 750 mill. kroner til kommunene utgjør Bergens andel 48,494 mill. kroner. Tilskuddet er tildelt kommunen gjennom tilsagnsbrev av 25. juni 2021 (vedlagt).

Byråden foreslår at disse midlene i hovedsak anvendes til en styrket ventilordning, basert på ordningen som ble vedtatt i byrådssak 1183/21 og som er iverksatt gjennom sommeren. I denne (Ventilordning 1) var det satt en maksgrense for hvor stort tilskudd en virksomhet kunne motta på 200 000 kroner. Grunnet et begrenset antall søkere og maksgrensen på 200 000 kroner ble kun om lag 17 mill. kroner utbetalt gjennom Ventilordning 1. Flere virksomheter kunne imidlertid dokumentere ukompenserte tap langt ut over 200 000. En erfaring fra Ventilordning 1 er således at det både er behov for bedre markedsføring av ordningen og rom for en romsligere ventilordning.

Disponible tilskuddsmidler

Ved behandling av byrådssak 1183/21 *Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen 2021 - del 2* ga byrådet byråden for finans, næring og eiendom fullmakt til å overføre ubrukte midler mellom de ulike delordningene i den kommunale

¹ Prop. 195 S (2020-2021)- Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2021

² Ved behandling av Prop. 79 S (2020-2021) Økonomiske tiltak i møte med pandemien den 23. februar i år.

kompensasjonsordningen for lokale virksomheter, forutsatt at dette ikke bryter med KMDs føringer for anvendelse av midlene.

Etter at søknadsbehandling og utbetalinger i Ventilordning 1 er avsluttet, gjenstår det om lag 27 mill. kr i ubrukte midler på denne delordningen. Byråden foreslår å legge disse midlene til det nye statlige tilskuddet på 48,494 mill, slik at samlet beløp til anvendelse vil være i overkant av 75 mill. kr.

Tabell 1: Midler til anvendelse i kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen 2021 - del 3

Midler til disposisjon	Beløp i mill. kr (avrundet)
Gjenstående fra statlig tilskudd mottatt fra KMD i april 2021 (Ubrukte midler fra Ventilordning 1)	27
Statlig tilskudd mottatt fra KMD i juni 2021	48
Sum	75

Av dette beløpet foreslår byråden å disponere 5 mill. kroner til en «restart-ordning» der medlemsorganisasjonene Visit Bergen, Bergen Sentrum AS og Matarena AS gis støtte til å gjennomføre prosjekter og kampanjer til beste for kriserammete virksomheter innen reiseliv, servering etc.

Byråden foreslår at de øvrige 70 mill. anvendes til Ventilordning 2, der maksgrænse for hvor stort tilskudd en virksomhet kan motta heves til 5 mill. kroner, dette for i større grad å kunne imøtekomme de som har hatt store tap og sikre at alle midlene blir anvendt. Ordningen vil være søknadsbasert, og utbetaling av kompensasjon vil beregnes ut fra omsetningssvikt og økte kostnader knyttet til koronarestriksjoner, korrigert for tidligere mottatt støtte under koronakrisen (både statlig og kommunal). Ventilordning 2 beskrives i nærmere detalj i avsnittet nedenfor.

Tabell 2: Forslag om disponering av midlene i kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Bergen 2021 - del 3

Midler til disposisjon	Beløp i mill. kr (avrundet)
Restart-ordning med tilskudd til Visit Bergen, Bergen Sentrum AS og Matarena AS	5
Tilskuddsordning lokalt næringsliv – Ventilordning 2	70
Sum	75

Nærmere om Ventilordning 2

Ventilordning 2 skal sikre tilgang til likviditet i virksomheter og dempe de økonomiske konsekvensene av koronapandemien, ved hjelp av direkte tilskudd. Målgruppen er lokale virksomheter i Bergen som har hatt koronarelatert omsetningssvikt og/eller økte kostnader som følge av koronatiltak. Dette kan være virksomheter som har falt helt eller delvis utenfor de generelle statlige kompensasjonsordningene, blant annet fordi virksomheten ikke møter krav til statlig kompensasjonsordning om minst 30 % omsetningsfall eller virksomheten hadde negativt årsresultat i 2019.

Søker må være en kommersiell virksomhet og ha forretningsadresse i Bergen. Virksomheten må ha organisasjonsnummer registrert i Brønnøysundregistrene for å kunne motta støtte.

Det kan utbetales ett tilskudd per organisasjonsnummer. Det tildelte beløpet skal ikke være større enn beregnet støttegrunnlag og kan utgjøre maksimalt 5 mill. kroner.

Det må være minst en ansatt i virksomheten for at virksomheten skal kunne motta støtte. Unntak er enkeltpersonforetak hvor inntekten fra foretaket er innehaverens hovedinntektskilde.³

Følgende vil ikke kunne motta støtte gjennom ordningen:

- Virksomheter med forretningsadresse utenfor Bergen kommune
- Virksomheter innenfor kommunens egen regi (det vil si del av kommunen) eller eksterne rettssubjekter som er fullfinansiert eller får sine inntekter fastsatt av det offentlige
- Finanssektoren
- Idéelle og frivillige organisasjoner
- Virksomheter som er under konkursbehandling eller under frivillig eller tvungen avvikling

Utforming og utlysning

Ordningen vil bli lyst ut som en åpen søknadsordning og dette skal kunngjøres på Kommunetorget og på kommunens nettsider. I tillegg vil ordningen fremmes gjennom media og ved at næringsorganisasjoner kontaktes.

Siden det settes av et fast beløp til ordningen (70 mill. kroner) og det ikke er kjent hvor mange kvalifiserte søkere dette beløpet skal fordeles på, må alle søknader behandles samlet etter søknadsfristens utløp. Av hensyn til mål om rask utbetaling vil det settes en relativt kort søknadsfrist.

Det legges vekt på at søknadsskjema skal være enkelt å besvare, og at søknadsadministrasjon og utbetaling skal kunne skje så raskt som mulig. Byråden legger opp til at ordningen skal lyses ut kort tid etter at byrådet har fattet vedtak i saken.

Det legges videre opp til at søknadsprosedyren skal være så enkel som mulig. Krav til dokumentasjon må balanseres opp mot dette. Søkerne skal informeres om at det kan bli gjennomført kontrolltiltak.

For å kunne motta kompensasjon må søker bekrefte at virksomheten

- er indirekte eller direkte berørt av strenge smittevernstiltak
- er en kommersiell virksomhet
- har minst én ansatt
- har forretningsadresse i Bergen kommune
- er skattepliktig til Norge
- ikke er under konkursbehandling eller under avvikling
- har betalt forfalte skatter og avgifter til det offentlige, samt følger relevante lovbestemmelser knyttet til lønn

Virksomheten må videre oppgi hvor mye den har mottatt i offentlig støtte under koronakrisen og hvilken type støtte dette er. I søknadsskjema stilles det også spørsmål om årsaken til at virksomheten har falt utenfor generelle statlige kompensasjonsordninger. Virksomhetens *omsetningssvikt* og *økte kostnader*⁴ som følge av smittevernstiltak innenfor perioden 01.03.20 – 01.07.21 skal oppgis. Denne informasjonen vil bli benyttet til å beregne *støttegrunnlaget* som danner utgangspunktet for støtten som utbetales.

---

³ Inntekt fra foretaket anses som hovedinntektskilde når denne inntekten utgjorde minst 50 prosent av innehavers personinntekt enten i 2019 eller i januar og februar 2020.

⁴ Økte kostnader kan for eksempel være knyttet til permitteringer, smittevern, tapt varelager eller liknende.

Nærmere om beregning av støtten

Støttegrunnlag beregnes av den innrapporterte omsetningssvikten og de økte kostnadene, minus det virksomheten eventuelt har fått i tidligere tildelinger fra andre kompensasjonsordninger, inkludert kommunes Ventilordning 1.

For å finne fram til omsetningssvikten sammenliknes faktisk omsetning innenfor tilskuddsperioden 1. mars 2020 – 1. juli 2021 med omsetning i tilsvarende periode året før. Omsetningssvikten utgjør differansen mellom omsetningen i sammenligningsperioden og faktisk omsetning i tilskuddsperioden. Virksomheten avgjør selv om sammenlikningsperioden skal være kvartal mot kvartal, halvår mot halvår eller år mot år. Støttegrunnlaget beregnes ut fra den valgte sammenlikningsperioden.

Kompensasjonen vil fastsettes som en prosentandel av det beregnete støttegrunnlaget, som avhenger av det samlede støttegrunnlaget (summen av støttegrunnlag for alle søkere). Med mange kvalifiserte søkere med omfattende støttegrunnlag vil prosandelen som kompenseres være lavere enn ved færre søkere og mindre omfattende støttegrunnlag, siden midlene i ordningen blir fordelt på alle virksomheter som får godkjent sin søknad.

Det er et ønske å nå bredt ut med kompensasjonen. For å sikre at ikke enkeltvirksomheter med svært store dokumenterbare tap og/eller økte kostnader skal motta en svært høy andel av den samlede disponible summen på 70 mill. kroner, foreslås det som påpekt ovenfor en øvre grense for kompensasjon som kan mottas gjennom Ventilordning 2 på 5 mill. kroner.

Tilskudd lavere enn 1000 kroner vil ikke bli utbetalt.

Tabell 3: Illustrasjon fastsetting av kompensasjon

Eksempel 1

Virksomhet X:

- Midler i ordningen: 70 000 000
- Summen av støttegrunnlag for alle søkere: 500 000 000
- Virksomhetens støttegrunnlag: 1 000 000
- Andel av støttegrunnlaget for alle søkere: 0,2%
- Beregnet tilskudd: (0,2% av 70 000 000): 140 000
- Dette utgjør 14% av virksomhetens støttegrunnlag
- Utbetalt tilskudd blir 140 000

Eksempel 2

Virksomhet Y:

- Midler i ordningen: 70 000 000
- Summen av støttegrunnlag for alle søkere: 500 000 000
- Virksomhetens støttegrunnlag: 50 000 000
- Andel av støttegrunnlaget for alle søkere: 10%
- Beregnet tilskudd: (10,0% av 70 000 000): 7 000 000
- Dette utgjør 14% av virksomhetens støttegrunnlag
- Maksgrense for tilskudd er 5 000 000
- Utbetalt tilskudd blir 5 000 000 (som utgjør 10% av virksomhetens støttegrunnlag)

Byråden foreslår at administrasjonen i Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom gis fullmakt til å administrere tilskuddsordningen i tråd med de her angitte prinsipper, herunder å avklare/utforme ytterligere detaljer, gjennomføre eventuelle nødvendige justeringer i det som her er angitt for å få ordningen til å virke i tråd med intensjonene, samt å forestå klagebehandling i første instans. Den kommunale klagenemnden er klageinstans.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom bes om å informere om Ventilordning 2 i egnede informasjonskanaler.

Føringer fra KMD

Målet med det statlige tilskuddet er å sette kommunene raskt i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak. Ordningen skal også fungere som en kommunal ventilordning, for å kompensere lokale virksomheter som har falt helt eller delvis utenfor de generelle kompensasjonsordningene. Kommunene skal bruke midlene på tiltak på lokale virksomheter som er rammet av strenge smitteverntiltak. Dette gjelder særlig støtte som kompenserer lokale virksomheters kostnader eller tap som følge av smitteverntiltak og nedstenging. Kommunene har betydelig frihet til å tilpasse hva slags virksomheter de kan støtte, avhengig av den lokale situasjonen. (Tilskuddsbrevet s. 2)

I tilskuddsbrevet fra KMD forutsettes det videre at kommunenes støtte til virksomheter må være i samsvar med regelverket for offentlig støtte. Departementet har notifisert en ordning under Covid-19 rammeverket som kommunene kan benytte ved tildeling av kompensasjon til lokalt kriserammet næringsliv som følge av Covid-19. Ordningen ble godkjent av EFTAS overvåkingsorgan ESA i april, og er benyttet av Bergen kommune ved de tidligere lokale kompensasjonsordningene for lokale virksomheter som er vedtatt i år. Den notifiserte ordningen vil bli benyttet også ved gjennomføring av Ventilordning 2.

Kommunen må ved bruk av midlene påse at kommunelovens og forvaltningslovens bestemmelser blir overholdt.

Midler fra denne tildelingen, som ikke er gitt som tilsagn innen 01.11. 2021, skal tilbakebetales til KMD. Eventuelle tilbakeføringer av støtte, eller ubrukte midler som følge av frafall av tilsagn på et senere tidspunkt, skal også tilbakebetales til KMD.

Sluttrapportering skal sendes til departementet innen 31.12.2021.

Økonomiske og administrative konsekvenser av saken

Tilskuddene som betales ut til lokale virksomheter gjennom ordningen skal dekkes av statlig tilskudd som kommunen har mottatt til formålet. Ut over dette krever oppfølging av saken administrative ressurser. Dette håndteres innenfor vedtatt budsjett. Kostnader til markedsføring vil være begrenset og håndteres også innenfor eksisterende budsjetttrammer.

Byrådets vurdering og anbefaling/konklusjon:

Det overordnede formålet med tilskuddet fra staten er å sette kommunene raskt i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak. Byrådet har tidligere i år rettet kommunal kompensasjonsordning målrettet mot de hardt rammete bransjene; restaurant- og utelivsbransjen, reiseliv, treningssentre mm, samt kulturnæring (tildeling fra KMD i februar 2021). Tildeling fra april 2021 er benyttet til å etablere en bred ventilordning for lokale virksomheter, som har falt helt eller delvis utenfor de statlige og kommunale kompensasjonsordningene. Erfaringer fra denne delordningen, samt erfaringer fra tilsvarende ordning i Oslo, tilsier at det ved anvendelsen av det tredje statlige tilskuddet i 2021 (tildeling i juni 2021) vil være hensiktsmessig å gå videre med en ny ventilordning (Ventilordning 2), der taket for hvor stort tilskudd som kan mottas fra kommunen heves. Mange søkere i Ventilordning 1 kunne dokumentere et tap som ikke var kompensert gjennom andre støtteordninger langt ut over de 200 000 virksomheten kunne få i kompensasjon fra kommunen. Disse vil kunne søke igjen nå, og vil dermed kunne få dekket en større andel av sine tap/økte kostnader. Også virksomheter som ikke søkte i Ventilordning 1 vil kunne søke i Ventilordning 2.

Den tredje runden med statlig tilskudd til kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter er den siste innenfor de midler som Stortinget har bevilget på statsbudsjettets kap. 553, post 68 som er utbetalt til kommunene. Det er, i tråd med Stortingets vedtak i revidert nasjonalbudsjett, en mulighet for ytterligere 546 millioner kroner til kommunene,

dersom det blir behov som følge av omfattende lokale eller regionale smitteverntiltak, eller dersom deler av reiselivsnæringen ikke kan gjenoppta aktiviteten. Bergen kommune har ikke fått signaler om at ytterligere midler er på vei.

Med den nye og justerte ventilordningen håper byråden å nå virksomhetene som trenger kompensasjon etter omfattende smittevernrestriksjoner under Covid-19 pandemien. Samtidig mener byråden at det er viktig å ha blikket rettet fremover. For å stimulere til restart-aktiviteter ved full gjenåpning av samfunnet, anbefaler byråden at en andel av midlene (5 mill. kroner) tildeles Visit Bergen, Bergen Sentrum AS og Matarena AS. Dette begrunnes med at de representerer bransjer innenfor reiseliv, uteliv- og restaurant og handel som er særlig hardt rammet av tiltak for å begrense koronapandemien. Midler som kan gå til å stimulere til økt aktivitet i disse næringene vil være et viktig bidrag til å hjelpe mange bedrifter i gang igjen etter pandemien.

Vedtakskompetanse:

Bystyrets vedtak i sak 192/21 1. tertialrapport 2021, vedtakspunkt 8:

«Jf. forslag til budsjettjustering på tjenesteområde 21 vedrørende kompensasjonsordning til lokale virksomheter, samt bystyrets vedtak i sak 104/21 Delegasjon av fullmakt til å utforme og forvalte ny kompensasjonsordning til lokale virksomheter og sak 144/21 Delegasjon av fullmakt til å utforme og forvalte ny kompensasjonsordning til lokale virksomheter. Supplement til bystyresak 104/21, gis byrådet fullmakt til å disponere Bergens andel av eventuelt statlig tilskudd på ytterligere 500 mill. kroner (eller det beløp Stortinget vedtar) til kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter. Med det vil byrådet ha fått fullmakt fra bystyret til å disponere hele Bergens andel av statlige tilskudd omtalt under kap. 553, post 68 Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter i Prop. 195 S (2020-2021) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i Statsbudsjettet 2021, inkludert eventuelle endringer i fm. Stortingets vedtak.»

Byråd for finans, næring og eiendom innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet vedtar utforming av kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter del 3, slik det er beskrevet i saken.
2. Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom gis fullmakt til å konkretisere og administrere Ventilordning 2 i tråd med sakens premisser, innenfor disponibelt beløp på 70 mill. kroner. Herunder gis byrådsavdelingen fullmakt til å behandle klager som førsteinstans.
3. Byrådet bevilger 5 mill. kroner til en restart-ordning rettet mot Visit Bergen, Bergen Sentrum AS og Matarena AS. Byråden for finans, næring og eiendom gis fullmakt til å forestå fordeling av tilskuddsmidler på mottakerne innenfor det avsatte beløpet.
4. Melding om vedtak sendes Bystyrets kontor.

Dato: 31. august 2021

Erlend Horn
Byråd for finans, næring og eiendom

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Statsbudsjett 2021- Tilskuddsbrev kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter datert 25. juni 2021.